

HINTS CopyRight

Jaargang 3

-

nummer 1

mei 2007

Wereldspel foto: vacare

HINT Nederland - Postbus 3074 - 5203 DB 's-Hertogenbosch

TNT Post
Port betaald

Testen

In dit nummer:

- 2 **Het sprookje van het gedragsgestoorde lelijke zwaantje**
Een twaalfjarige in groep acht...
- 3 **Overzicht**
Het doolhof van testen wat doorzichtiger gemaakt
- 5 **Het patroon**
Een relatie tussen scores op testonderdelen en specifieke begaafdheidsproblematiek
- 7 **Testen doe je thuis?!**
Het testen van twee hoogbegaafde dochters in verschillende omgevingen
- 8 **Een onderzoek naar beelddenken**
Hoe herken je een beelddenker?
- 10 **Het wordt tijd eens verder te kijken**
Naast IQ zijn er ook andere indicatoren voor aanwezig talent
- 11 **Zorgmail: uit het archief**
Moet ik een test doen om erachter te komen of mijn kind werkelijk hoogbegaafd is?

Redactioneel

In de vorige uitgave van de HINTS CopyRight hadden wij een woordzoekerpuzzel opgenomen met als oplossing het thema van deze nieuwe uitgave. We hadden twee prijzen beschikbaar gesteld om te verloten onder de goede inzendingen. Deze prijzen zijn echter nog steeds in kas omdat niemand een oplossing heeft ingestuurd. Wij van de redactie zijn hier verbaasd over en vragen ons af waarom dit zo is. Puzzelen hoogbegaafden niet graag? Was de puzzel te eenvoudig? Dacht men toch niks te kunnen winnen? We weten het niet. Zo weten we ook niet waarom we zo weinig inzendingen krijgen voor ons blad. We krijgen wel eens een vraag over een of ander onderwerp maar er is zelden iemand die spontaan een stukje aanbiedt voor eventuele plaatsing in de CopyRight. En dat terwijl ons blad niet alleen info wil geven over specifieke onderwerpen maar ook graag ouders en kinderen aan het woord wil laten komen om hun ervaringen met andere lotgenoten te delen. Dit roept herkenning op en geeft vaak weer een stimulans om verder te gaan want je voelt je niet meer zo alleen.

*DUS, als u net als Carin in deze uitgave ook een keer in de CopyRight wilt staan en u wilt iets kwijt over het thema 'Onderwijs' van de volgende uitgave, stuur dan uw inzending (artikel, gedicht, foto, idee enz.) naar redactie@hintnederland.nl.
ALVAST BEDANKT!*

Het sprookje van het gedragsgestoorde lelijke zwaantje

Een leerling uit groep 5 is gisteren 9 jaar geworden. Dat is een heel gewone situatie in groep 5. Nu is er bij dit kind een test afgenomen en zijn testgetal bleek 135 te zijn en, hoera, hij hoorde bij een trotse groep medelanders. Echter die 135 betekent dat zijn totale functioneren een 35% hoger niveau heeft dan dat van een leeftijdsgenoot. En 9 jaar plus 35% is 12 jaar. En twaalfjarigen zitten in groep 8. Het gaat in het sprookje om een kind uit groep acht.

Nu gaan we een experiment doen.

We plaatsen de 12-jarige Twan Aalf, leerling uit groep 8, in groep 5. Die twaalfjarige Twan is een doorsnee kind dat functioneert als een echte en gewone 12-jarige en komt uit een zeer evenwichtig gezin.

(Geen echtscheiding, geen drugs, geen huiselijk geweld, geen incest, geen plantage op zolder, geen sociale minderheidsgroepering, geen culturele minderheidsgroepering, geen afwezige vader, wel een meevoelende juf voor de klas, verzin maar verder, enig sarcasme mag je erbij gebruiken.)

Deze Twan plaatsen we in groep 5 en hij wordt behandeld als al die andere 9-jarigen. Met alles doet hij mee: tafels, dicteewoorden, ha fijn AVI 10, begrijpend lezen in de klas, spelen op het plein, tekenen, kringgesprek, alles, maar dan ook alles.

Het gaat, verrassing, fout met Twan. Er wordt geopperd om een klas over te slaan. Dat gebeurt ondanks de twijfel aan zijn sociale en emotionele vaardigheden. Hij speelt in groep 6 met niemand, heeft geen vriendjes, wordt gepest, slaat terug, is lichamelijk sterk, speelt veel met kleinere kinderen, want die accepteren hem zonder enig voorbehoud. Hij heeft ruzie met de leerkrachten en schold zelfs de directeur uit voor.....(laat dat maar even zitten).

De eerste weken is Twan rustig in groep 6, maar dan komt er geen werk meer uit zijn handen, ook niet de extra opgaven, geleend uit groep 7.

Twan nog een jaar versnellen? Waar is het einde? Hij kan niet eens zijn werk plannen. Ja, waar zou hij dat geleerd moeten hebben?

Twan verdwijnt tenslotte, na een poging brugklas VWO (Cito testgetal 549), via Havo naar het VMBO. Zijn ouders melden op een HINT-avond dat hij nu eindelijk gelukkig is.

Zeker, hij is weer onder gelijken, net als in groep 5. Dit proces is hem bekend en dit kan hij hanteren.

Na dit experiment overweegt de directeur van de basisschool om deze vreemdsoortige Twans in het vervolg maar gelijk te plaatsen op het VMBO, want dat komt er toch van. De gewonnen energie kan dan naar kinderen gaan die er zelf wel moeite voor doen.

Maar weet de directeur dat Twan later op zijn pootjes terecht gaat komen?

Veel later:

Twan maakt het VMBO af, trouwt en werkt hard (eindelijk kan hij zijn vaardigheden exploiteren). Hij valt op bij de bazen. Zijn inzicht in mensen en in het werk bezorgt hem promotie, zijn onbekwaamheid in het omgaan met mensen brengt hem ontslag. Zijn vrouw stimuleert hem en Twan start een van de weinige bedrijfjes die ondanks de recessie groeien. De kinderen van Twan hebben een rijke, maar zeer ontoegankelijke vader. De kleinkinderen van Twan ook (doordenkertje!).

De kleinkinderen lijden er onder. Maar dat kon die directeur nooit geweten en gebruikt hebben bij zijn beslissing.

Geef ze een hint, HINT.

Overzicht

Er zijn vele manieren om hoogbegaafde kinderen te testen. Sommige daarvan worden regelmatig in Nederland toegepast. Niet alle testen zijn geschikt voor het testen van hoogbegaafde kinderen en daarnaast is het van groot belang wie de test afneemt. Een deskundige zonder een flinke rugzak met ervaringen met hoogbegaafde kinderen, komt volgens ons niet in aanmerking. Er zijn namelijk geen testen die specifiek ontwikkeld zijn voor het testen van hoogbegaafde kinderen, alleen testen die later zo zijn aangepast dat ze eventueel ook voor dat doel gebruikt zouden kunnen worden. Iemand die een test afneemt moet zich dat wel realiseren en

weten hoe een hoogbegaafd kind denkt en welke zijn of haar struikelblokken zijn. De diverse regionale belangenverenigingen weten vaak wel wie er in hun regio de juiste referenties heeft. Vraag daar eerst naar, alvorens u een keuze maakt. Want bedenk dat testresultaten een eigen leven kunnen gaan leiden en tegen het kind gebruikt kunnen worden. Het is daarom van het grootste belang dat de juiste zaken op papier komen te staan en natuurlijk dat er individueel getest wordt! Wij hebben voor u geprobeerd in ieder geval het doolhof van testen wat doorzichtiger te maken.

De ontwikkelingsschalen

Ontwikkelingsschalen zijn observatietesten die vooral bij heel jonge kinderen uitgevoerd worden. Ze geven alleen een indicatie en dan nog slechts globaal, van het ontwikkelingsverloop van een kind. Ze zijn bedoeld om een ontwikkelingsvoorsprong of een ontwikkelingsachterstand te signaleren. In Nederland worden een viertal ontwikkelingsschalen gebruikt: DOS (Denver Ontwikkeling Screeningstest) voor kinderen van 0 tot 6 jaar; BOS 2-30 (Bayley Ontwikkelingsschalen) voor de allerjongsten van 2 tot 30 maanden; GOS 2½-4½ (Groninger Ontwikkelingsschalen) voor kinderen van 2-6 jaar; MOS 2½-8½ (McCarthy Ontwikkelingsschalen) voor kinderen van 2-8 jaar.

Een tester zonder ervaring met hoogbegaafde kinderen zal met behulp van deze testen vaak slechts afwijkend gedrag constateren. Juist bij het hanteren van deze instrumenten is het van cruciaal belang dat het iemand doet met veel kennis van de sociale en emotionele ontwikkeling bij hoogbegaafde kinderen. De meningen over de toepasbaarheid van deze tests bij hoogbegaafden zijn verdeeld.

De intelligentietesten

In Nederland worden een aantal intelligentietesten gebruikt die niet allemaal even geschikt zijn voor het meten van het IQ bij hoogbegaafden.

SON (Snijder-Oomen niet-verbale intelligentietesten)

Hiervan zijn twee toepassingen, namelijk voor jonge kinderen van 2½ tot 7 jaar en die voor oudere kinderen van 5½ tot 17 jaar. Dit instrument werd oorspronkelijk ontwikkeld voor het testen van dove en slechthorende kinderen. In de loop van de tijd is de test aangepast voor het gebruik bij kinderen zonder deze handicaps voor het testen van niet-verbale intelligentie. De test bevat geen verbale onderdelen en is dan ook geschikt voor toepassing bij kinderen met taal- en spraakproblemen en andere communicatieve handicaps. De test meet concrete prestaties. Voor het testen van ruimtelijk inzicht en abstract en concreet redeneren wordt hij ook wel gebruikt bij hoogbegaafden. Omdat de test non-verbaal van karakter is, verkrijgt de tester weinig inzicht in oplossingsstrategieën en taaltoepassing. De test geeft wel de mogelijkheid om

te observeren hoe het kind faalervaringen verwerkt, hoe hoog zijn frustratietolerantie is en hoe groot zijn doorzettingsvermogen. Ook kan een goede tester constateren of een kind onderpresteert. De tester met inzicht in hoogbegaafdheid zal het kind op het juiste niveau laten instappen om demotivatie te voorkomen.

WPPSI-R (Wechsler Preschool and Primary Scale of Intelligence-Revised)

Ook bij deze test worden kinderen beoordeeld op hun prestaties. De test wordt toegepast bij kinderen tussen de 4 en 7 jaar. In tegenstelling tot de SON bevat deze test wel verbale onderdelen. Belangrijk verschil is echter dat bij deze test de non-verbale items, verbaal worden geïnstreueerd. Dat kan een vertekend resultaat geven op de non-verbale onderdelen. Anders dan bij de SON is bij deze test bovendien geen feedback mogelijk indien het kind de opgave fout heeft gemaakt. De test is niet Nederlands-genormeerd, waardoor de testresultaten moeilijk te vergelijken zijn met andere testuitslagen. De test heeft een laag plafond, waardoor hoogbegaafde kinderen niet hoger kunnen scoren dan maximaal. Als dat gebeurt weet de gespecialiseerde tester dat het handig is om hierna de Kaufman IQ-test te gebruiken.

Kaufman Assessment Battery for children (K-ABC)

Deze test is ontwikkeld voor kinderen tussen de 2 en 12 jaar, maar voor hoogbegaafden vanaf 9 jaar is hij vanwege zijn plafond niet meer geschikt. Gemeten wordt de algemene intelligentie, waarbij vooral gekeken wordt naar het probleemoplossend vermogen. Omdat de meeste instructies non-verbaal worden gegeven, geeft de test wat minder vertekening op de non-verbale onderdelen. Er is echter weinig ruimte voor observaties, waardoor hij het probleemoplossend vermogen niet in kaart brengt. Hoewel de test nog niet Nederlands-genormeerd is, is er wel in de normering rekening is gehouden met bovengemiddelde kinderen.

Raven (Coloured Progressive Matrices)

Bedoelt voor kinderen van 4 tot 10 jaar. Deze non-verbale test, waarin het kind figuren moet vergelijken en een logische manier van redeneren moet ontwikkelen, wordt bij hoogbegaafde kinderen wel toegepast om non-verbale

testresultaten op andere tests te verifiëren. De test biedt ruimte voor het waarnemen van oplossingsstrategieën. De test is Nederlands-genormeerd.

LDT (Leidse Diagnostische test)

Deze kleutertest wordt vaak gebruikt in combinatie met andere testen, zoals de RAKIT (zie volgende alinea). Hoewel Nederlands-genormeerd, is de LDT sterk verouderd, waardoor de testresultaten een vertekend beeld geven van het niveau van het kind (te hoog). Ook hier wordt de intelligentie beoordeeld op grond van prestaties op diverse taken. Net als bij de WPPSI worden bij veel non-verbale onderdelen verbale instructies gegeven en is er geen feedback na een foute opgave. Om inzicht te krijgen in oplossingsstrategieën is deze test ongeschikt. Het inzicht dat door deze test in een hoogbegaafd kind verkregen wordt is te gering om er conclusies aan te verbinden.

RAKIT (Revisie Amsterdamse Kinder Intelligentie Test)

De RAKIT is een kleutertest die bij hoogbegaafden vaak in combinatie met de WISC (zie verderop) wordt afgenomen. Ook deze test beoordeelt op grond van prestaties. Deze test bevat wel verbale onderdelen, maar deze geven te weinig inzicht in oplossingsstrategieën. Bovendien worden ook hier bij veel non-verbale opdrachten verbale instructies gegeven. Indien door de juiste deskundige afgenomen, kan deze test een weinig inzicht geven in het non-verbale IQ van een hoogbegaafde kleuter. De testresultaten zijn echter ongeschikt om er voor deze doelgroep conclusies aan te verbinden.

GIT (Groninger Intelligentie Test)

De GIT kan individueel worden afgenomen, maar wordt vaak groepsgewijs afgenomen, wat voor het testen van hoogbegaafde kinderen ongeschikt is. De test is ontwikkeld voor kinderen vanaf 12 jaar, maar is vanwege de afwijkende normering voor 12- en 13-jarigen voor deze groep niet echt geschikt. De test meet naast intelligentie, de verschillende intelligentieaspecten. Er is weinig mogelijkheid tot observatie en de GIT geeft nauwelijks aanwijzingen over datgene waarop het gemeten IQ betrekking heeft. De gebruikswaarde van de test is gering.

WISC-III (Wechsler Intelligence Scale for Children-laatste aangepaste versie)

De WISC is een algemene intelligentietest voor kinderen van 6 tot 16 jaar. Het is verreweg de meest belangrijke test die bij hoogbegaafden wordt afgenomen, hoewel hij daar oorspronkelijk niet voor is ontworpen. De test bestaat uit twaalf subtests waarvan een deel de verbale vermogens trachten te meten en een ander deel de performale (ruimtelijk-visuele) onderdelen. Iedere subtest vertegenwoordigt een bepaalde vaardigheid. De scores die behaalt kunnen worden op de diverse subtests variëren van 1-19, waarbij de gemiddelde score 10 is. Zit het kind daarboven, dan betekent dit dat hij hoger dan gemiddeld scoort. Aan de hand van de scores van de verschillende subtests berekent men het verbale IQ en het non-verbale IQ. Met een omrekeningsfactor wordt hierna het totale IQ bepaald. Officieel spreekt men bij een totaalscore van meer dan 130 van hoogbegaafdheid.

Aan de hand van de resultaten, uiteraard alleen als de test wordt afgenomen door een in hoogbegaafdheid gespecialiseerde tester die de doorvraagregel hanteert, kan men ook zien of er sprake is van een discrepantie tussen de verbale capaciteiten en de non-verbale vermogens. Vaak is er bij

hoogbegaafde kinderen sprake van een groot verschil tussen de verbale en de non-verbale testresultaten. Voor een klein deel kan dit verklaard worden uit het feit dat bij de verbale vaardigheden het vooral gaat om verworven kennis (informatie, rekenen, woordenschat) die bij hoogbegaafde kinderen meestal goed ontwikkeld is.

De WISC geeft een redelijk beeld van de cognitieve vaardigheden van het kind. De conclusies die verbonden kunnen worden aan de testresultaten zijn van alle tests het meest praktisch. Aan de WISC is altijd een psychologisch rapport verbonden, waarin de resultaten uit observatie van werkhouding, concentratie en omgaan met falen zijn opgenomen. Bij kinderen boven de tien jaar wordt vaak nog de Prestatiemotivatietest (PMT-K) gebruikt om een beeld te krijgen van de motivatie van het kind.

Tenslotte

Niet alles is objectief te meten met de WISC of met welke andere test dan ook en niet ieder hoogbegaafd kind kan getest worden. Vooral bij kinderen die onbedoeld en ongewild ernstig beschadigd zijn door het onderwijssysteem, geeft geen enkele test een juist inzicht. Belangrijker dan een test zijn de waarnemingen van de ouders, de ontwikkelingsgeschiedenis van het kind en de objectieve observaties van in de materie gespecialiseerde deskundigen. Deskundigen met veel ervaring met hoogbegaafde kinderen en inzicht in de hoogbegaafdheidsproblematiek kunnen vaak aan de hand van waarnemingen de hoogbegaafdheid constateren. Vaak ontkomt je echter niet aan een test, omdat het onderwijssysteem vraagt om bewijzen. Shop in geen geval in het aanbod van deskundigen. Veel testen mogen namelijk niet nog eens worden afgenomen binnen een bepaald tijdsbestek. Is bijvoorbeeld de WISC eenmaal verkeerd afgenomen, dan zijn er binnen twee jaar geen mogelijkheden meer om de test over te doen. Praat bovendien met je kind. Een juiste keuze van u kan voor het kind een onaanvaardbare zijn: persoonlijkheden moeten elkaar 'liggen', dat is voor het afnemen van een intelligentietest een voorwaarde. Tenslotte kan men zich afvragen of een school die nadrukkelijk vraagt om bewijs, met het geleverde resultaat wél een positieve houding ten aanzien van het kind zal aannemen.

Over testen kunt u ook het volgende boek raadplegen: "Het testen van hoogbegaafde kinderen, suggesties voor diagnostiek en begeleiding", door P. Span, A.L. de Bruin-de Boer en M.C. Wijnokus, ISBN 90 6092 5467

Oproep

Sinds kort ben ik erachter gekomen dat problemen die ik in het verleden heb gehad en nu ook nog heb waarschijnlijk het gevolg zijn van hoogbegaafdheid. Dit is naar voren gekomen tijdens therapie. Ik ben sinds enige tijd in therapie omdat ik niet begreep waarom mijn bewustzijn en onderbewustzijn andere richtingen opgingen. Ik had angsten gecreëerd voor dagelijkse situaties waartoe ik rationeel gezien geen aanleiding zag. Mijn naam is Anton Steijn, ik ben 24 jaar en sinds januari vorig jaar aan het werk. Vooral situaties rondom mijn werk zorgen voor mij voor veel problemen. Ik heb gemerkt dat mijn lichamelijke klachten veelal toe te schrijven zijn aan verveling, onzekerheid en angst. Tot nu heb ik alleen verenigingen kunnen vinden die zich richten op kinderen of ouders van kinderen. Er is uiteraard Mensa, maar ik ben specifiek op zoek naar een lotgenotengroep. Ik zou graag eens met mensen willen spreken die ook problemen ervaren door hun IQ en willen weten hoe zij omgaan met bepaalde problemen.

Graag zou ik in contact komen met mensen die zich in dezelfde situatie bevinden om ervaringen uit te wisselen en eventueel bijeenkomsten te regelen.

Mail naar Hbproblemen@live.nl

Het patroon

Marion Knops

'Intelligentie is louter een spraakklank, een woord met zoveel betekenissen dat het er uiteindelijk geen een heeft'
Spearman, 1927

In de loop van de jaren heb ik honderden testrapporten gelezen. De meeste onderzoeken werden gedaan met behulp van WISC-R (WISC-Revised). Ook heb ik honderden ontwikkelingsloopjes van kinderen met begaafdheidsproblematiek verzameld. Langzaam leek het alsof er toch een patroon zat in de scores op de WISC-R van hoogbegaafde kinderen. Toen ik een aantal deskundige mensen met deze bevindingen confronteerde en zij vanuit hun optiek als diagnostici keken naar het mogelijke patroon, constateerden zij ook dat er een relatie was tussen scores op bepaalde testonderdelen en specifieke begaafdheidsproblematiek.

In het artikel 'Overzicht' zijn al een aantal zaken van de WISC uitgelegd. Zo heeft u kunnen lezen dat de test enerzijds bestaat uit zes verbale subtesten: er wordt een vraag gesteld waarop een antwoord wordt verwacht, en anderzijds uit zes performale subtesten: er wordt een visuele opdracht gegeven waarop een motorische handeling wordt verwacht.

Onderstaand zal ik mijn bevindingen van de afzonderlijke testonderdelen met u delen.

Informatie

Hoogbegaafde kinderen hebben een uitstekend (lange termijn) geheugen en verzamelen graag kennis. In de subtest "Informatie" wordt daar naar gevraagd en een hoogbegaafd kind scoort daar ruim bovengemiddeld op.

Overeenkomsten en Begrijpen

Hoogbegaafde kinderen halen bij de subtesten "Overeenkomsten" en "Begrijpen" een hele hoge score, vaak tot de top van de test (19). Om zo hoog te scoren moet je heel goed logisch kunnen denken en een hoog abstractieniveau hebben, verder vereist het een hoog inzicht in situaties.

In een groep proberen wij een heel slim kind (10 jaar) uit te dagen. We vragen welk cijfer het meest gegoooid wordt met twee dobbelstenen en hoe dat komt. "Nou" zegt de knul: "dat had ik mij al afgevraagd tijdens het spelen van de Kolonisten van Catan". "Ik weet welk cijfer het is en zal even uitleggen hoe dat kan..."

Rekenen

Hoogbegaafde kinderen hebben veel problemen met automatiseren en dat uit zich op een aantal fronten. Eén hiervan is het rekenen rondom het getal 10 en het beheersen van de tafeltjes. Het beheersen van de tafeltjes betekent niet dat je ze heel snel kunt uitrekenen maar in een daarvoor bestemd hersendeel het antwoord beschikbaar hebt. Bij de subtest "Rekenen" wordt veel gevraagd naar geautomatiseerde rekenprocessen. Ik heb kinderen zeer gefrustreerd zien raken tijdens dit testonderdeel. Door hun "snelle" hersenen scoren ze niet onder het gemiddelde, maar er wel dicht tegen aan.

Woordenschat

Waar je je als ouder voortdurend over verbaast is het enorme verbale vermogen van je kind.

Testleider; "Wat is een vliegenzwam?" "Dat is een symbiot die groeit op de wortels van de berk, de eik en zo, hij groeit vanuit een mycelium."

Dit antwoord mist de ingrediënten: paddestoel en rood met witte stippen.

De subtest "Woordenschat" geeft een ander beeld dan je verwacht omdat de woorden waar ze op kunnen scoren niet echt in het verhaal van het kind zitten. Laat wel duidelijk zijn; de onderzoeker heeft zich te houden aan de regels behorend bij de afname van de test. De testleider zal geen creatieve antwoorden goedkeuren maar kan er wel rekening mee houden.

Cijferreeksen

Hoogbegaafden maken weinig gebruik van hun korte-termijn geheugen. Waarom? Ik kan het nog niet echt verklaren, het zou iets te maken kunnen hebben met de slechte informatiestroom van de linkerhersen helft naar de rechterhersen helft en terug. Als iemand mij kan verklaren hoe het precies zit ben ik een en al oor. Bij de subtest "Cijferreeksen" moeten voorgelezen cijfers eerst van het eerste tot het laatste cijfer worden nagezegd. Daarna moet bij de voorgelezen cijferreeks eerst het laatste genoemde cijfer gezegd worden, dan het cijfer ervoor enzovoort. Er is geen enkel verband tussen de cijfers, je moet ze gewoon onthouden. Uit de testen blijkt in ieder geval dat bij deze subtest hoogbegaafde kinderen laag scoren in vergelijking met andere scores.

Onvolledige tekeningen

Kleuters zien heel veel details; naarmate ze ouder worden gaan ze meer in overzichten zien. In het onderdeel "Onvolledige tekeningen" wordt vooral een beroep gedaan op waarneming van details. Hoogbegaafde kinderen zijn sterk visueel ingesteld en blijven dus langer details zien. Daardoor scoren zij vaak hoog op deze subtest ook als ze al ouder zijn. Deze kinderen zien vaak door de bomen het bos niet meer.

Plaatjes ordenen

Hoogbegaafde kinderen hebben in hun (hoogbegaafde) hoofd een hoger ontwikkelingsniveau dan hun lijf (biologische leeftijd). Daardoor zien mensen bij een hoogbegaafd kind een gedrag dat verwarrend overkomt. Wij hebben kennelijk de neiging om afwijkend leer- en sociaal gedrag haast automatisch van een (negatief) etiket te voorzien en

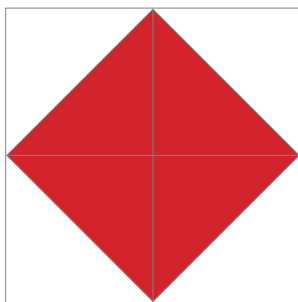
zo gebeurt het helaas heel vaak dat hoogbegaafden ten onrechte gediagnosticeerd worden als o.a. een kind met een stoornis in het autistische spectrum.

De subtest "Plaatjes ordenen" vraagt van het kind om vier of vijf plaatjes in een juiste volgorde te leggen. Op de plaatjes staan afbeeldingen waarbij een verhaal in volgorde van tijd gelegd moet worden zodat er een logisch verhaal ontstaat. Op de plaatjes zijn ook emoties afgebeeld. Het vereist sociaal inzicht om de plaatjes in de goede volgorde te leggen. Hoogbegaafde kinderen scoren hier bovengemiddeld op en beschikken dus over een goed sociaal inzicht, iets waar een kind met een stoornis in het autistisch spectrum helaas niet over beschikt.

Een meisje gaat in een hoekje staan huilen. Ik wil naar haar toe om met haar te praten. Een knul van acht jaar zegt: "Marion, laat haar maar even met rust, ze moet even bijkomen". Er zijn nog steeds deskundigen die denken dat deze jongen autistisch is. Hij scoorde bovengemiddeld op de subtest "Plaatjes ordenen".

Blokpatronen

Het perfectionisme en een slecht lichaamsbesef maken het voor een hoogbegaafd kind heel moeilijk om goed te scoren op de subtest "Blokpatronen". Laat het nou net deze test zijn die symbool staat voor een "echte" intelligentietest. Er zijn negen kubussen diagonaal doorsneden, de ene kant rood, de andere kant wit. Er wordt een plaatje gegeven (zie voorbeeld) dat moet nagebouwd worden met de kubussen. Er zit een tijdsdruk op.

Lars ziet het, ik zie het ook; de ene kubus is een millimeter groter dan de andere kubus. Ze sluiten niet goed aan elkaar, Lars blijft passen en verliest veel tijd.

Figuur leggen

Hoogbegaafde kinderen puzzelen al op heel jonge leeftijd op een hoog niveau.

De subtest "Figuur leggen" bestaat uit een aantal puzzels. Een aantal van deze puzzels hebben ondersteunende lijnen, anderen niet, daar moet je de figuur herkennen aan de losse stukken.

Hoogbegaafde kinderen kennen twee begrippen: "ik weet het wel, of ik weet het niet". Het hele gebied van uitproberen daartussen is bij deze kinderen niet bekend. Bij deze subtest moet je regelmatig gebruik maken van trial & error en die strategie gebruiken hoogbegaafden niet.

Dat is de reden waarom hoogbegaafde kinderen hier (vergelijkende wijs) vaak slecht op scoren. Ook hier heb ik kinderen letterlijk de boel zien opgeven.

"Ik kreeg de laatste puzzel uit de subtest aangereikt om te ervaren hoe dat nou is. Ik wist dat er tijdsdruk was, ik wist wat het moest worden maar het gewoon in elkaar leggen lukte niet. Ik moest het uitproberen, het frustreerde mij dat de oplossing die ik zag niet gewoon kwam."

Substitutie

Naast het feit dat er weinig gebruik gemaakt wordt van het korte termijn geheugen hebben veel hoogbegaafde kinderen hun handschrift niet geautomatiseerd. Schrijven is een zware klus en het product wordt maar zelden gevalueerd. De subtest "Substitutie" vraagt om een teken bij een cijfer:

1	2	3
:)	=

Vervolgens wordt een werkblad aangereikt waarop de cijfers (van 0 tot en met 9) zijn ingevuld, de tekens moeten er aan toegevoegd worden. Je begint links bovenaan en werkt zo verder. Binnen een bepaalde tijd wordt er gescoord op het aantal goede tekens.

Ik wist dat zijn fijne motoriek slecht was, hij kreeg het werkblad. We schoven er een krant onder om te zorgen dat de oplossingen niet in de tafel gegraveerd werden. Hij drukte zo hard op het potlood dat je de oplossingen niet alleen op het werkblad kon lezen maar ook nog op drie pagina's in de onderliggende krant kon zien. Hij scoorde slecht op deze subtest. Hij scoorde wel extreem hoog op de totale score.

Een knul van 6 jaar zegt na de derde regel: "Nu kan ik er één onthouden".

Hoogbegaafde kinderen scoren vaak laag (in vergelijking met andere subtesten) op deze subtest.

Doolhoven

Hoogbegaafden denken graag in overzichten. Ze stappen als het ware in de helikopter en gaan op zoek naar verbanden. De subtest "Doolhoven" spreekt voor zich.

De testleider: "bekijk de doolhof, ga dan met je potlood naar de oplossing, als je denkt dat je niet goed gaat dan ga je met het potlood op het papier terug".

Ik zag haar kijken, heel stil, toen ging ze heel snel naar de oplossing, die goed was. Dit gebeurde, doolhof na doolhof: stil kijken en daarna snel oplossen.

'Intelligentie is de samengenomen of globale capaciteit van een individu om doelgericht te handelen, rationeel te denken en op een effectieve manier om te gaan met zijn omgeving'

Wechsler, 1958

De WISC-R vertelt een heel verhaal over het hoogbegaafde kind zonder dat er gekeken is naar een IQ.

De WISC-R is inmiddels vervangen door de WISC III. Er is een subtest bijgekomen die verwerkingssnelheid meet. Mijn verhaal is ook toepasbaar op de WISC III; het patroon wijkt niet af.

Marion Knops - www.vacare.nl

Testen doe je thuis ?!

Chris Bongers

Als moeder van twee hoogbegaafde kinderen heb ik enige tijd geleden voor de keuze gestaan om mijn beide dochters wel of niet te laten testen inzake hun intellectuele vermogens. Eerst was de oudste dochter aan de beurt, nu 10 jaar, destijds net 7 jaar oud. Bij haar hadden we zelf als ouders wel in de gaten dat ze toch wel wat voor lag qua ontwikkeling in vergelijking met leeftijdsgenoten. Maar omdat het je eerste kind is vind je het eigenlijk wel normaal dat je met een kind van 5 een heel gesprek kunt hebben over de scheiding van lichaam en geest. En het feit dat ze op 6-jarige leeftijd al met PowerPoint en Word kon werken vonden we eigenlijk ook wel normaal.

Tot het moment kwam dat ze zich terug ging trekken en van een super sociaal extrovert en blij kind veranderde in een toch wel depressief en moeilijk te bereiken kwetsbaar meisje.

Ons gevoel gaf toen wel al aan dat het iets te maken had met haar slimheid. Over (hoog) begaafd durfden we het toen nog niet echt te hebben. Daar moet je toch wel een beetje aan wennen. Na her en der met een kluitje in het riet te zijn gestuurd hadden we uiteindelijk besloten om haar te laten testen door een psycholoog met ervaring in het testen van hoogbegaafde kinderen. De doorslaggevende reden om haar te laten testen was dat we zelf duidelijkheid wilden hebben of ons vermoeden van hoogbegaafdheid klopte. En dat we met die wetenschap vervolgens gerichte hulp en zorg voor haar konden gaan zoeken. De rol van school hierin was minimaal. Op school was ze namelijk het normale, wel wat stille, meisje dat alleen maar goed presteerde. Tja, aanpassen en onderduiken in de groep is door haar dan ook tot levenskunst verheven, maar die wetenschap hadden we toen nog niet. Enfin, het testen zelf vond plaats in de herfstvakantie in de vertrouwde, veilige omgeving van onze eigen woonkamer. De sfeer was goed mede dankzij de vakbekwaamheid van de psycholoog en de wijze waarop hij omging en rekening hield met het kind in al haar facetten.

Toen echter twee weken later de resultaten kwamen stond het huilen me nader dan het lachen. De bevestiging die we zochten kregen we, sterker nog, ze bleek dermate hoogbegaafd dat we er van schrokken.

Al met al ben ik erg blij dat we haar hebben laten testen, zowel voor onszelf en de zoektocht naar hulp. Voor haar zelf hielp een testuitslag ook bij het accepteren van haar hoogbegaafdheid. Uiteindelijk hebben we het ook naar school gecommuniceerd, ofschoon ze haar toch wel serieus namen (jarenlang alleen maar A scores op de CITO testen), helpt het denk ik toch wel als je gaat praten over versnellen, verrijken en compacten. Ze is dan ook halverwege groep 5 overgestapt naar groep 6.

Zo'n twee jaar later was er voldoende rust in huis om onze aandacht meer te gaan richten op de jongste dochter. Ook daar hadden we al enige tijd het vermoeden van dat ze wel eens hoogbegaafd kon zijn. Echter daar we toch veel tijd en energie kwijt waren met de oudste en het feit dat de jongste wel redelijk ging hadden we dat even laten rusten.

Op een gegeven moment konden en wilden we er niet meer omheen. Ofschoon ze niet het prestatieniveau had van de oudste en in veel opzichten ook anders was dan de oudste zijn we er toch mee aan de slag gegaan. Ze is in overleg met school, en ondersteunt hierin door HINT, versneld van groep 2 naar groep 4. Dat zou ik overigens zo weer doen ofschoon het haar toch wel veel frustratie heeft gekost omdat ze niet kon schrijven (wel tekenend schrijven en in Word hele verhalen maken). Vervolgens hebben we haar ook laten testen (6 jaar oud), dit maal bij een orthopedagogische praktijk (waar we inmiddels hulp hadden gevonden voor onze oudste dochter). In tegenstelling tot de oudste gebeurde dit in twee dagdelen onder schooltijd in een kantooromgeving. Als moeder kon ik er wel overigens gewoon bij zijn. Ofschoon de testassistent absoluut haar best deed om het kind op haar gemak te stellen en ook rekening hield met de gevoelens van het kind, was dit toch duidelijk een andere setting. Deels had dat te maken met het kind zelf dat absoluut niet haar best deed om zich ook maar enigszins sociaal wenselijk te gedragen. Aan de andere kant ben ik er ook van overtuigd dat een kennismaking vooraf met het kind en de testassistent en de eigen vertrouwde omgeving toch wel erg belangrijk zijn.

De resultaten waren iets minder heftig dan bij de oudste ofschoon de orthopedagoog wel aangaf dat dit ook absoluut een hoogbegaafd kind was.

Voor mij als moeder was het sowieso anders, daar je met de oudste al een heel proces bent door gegaan en wat meer door de wol geveerd bent. Voor de jongste zelf was het testen geen hoogtepunt, ze vond het niet leuk en ze vond het ook zeker niet leuk dat ze hoogbegaafd was. Ook bij haar hebben we de resultaten naar school gecommuniceerd. School had naar mijn gevoel deze bevestiging ook nodig in het begin van groep 4 toen het toch erg moeizaam ging. Door het niet kunnen schrijven was ze de langzaamste van de klas en ging ze de eerste twee maanden in groep 4 huilend naar school. Nu ze in groep 5 zit (en net 8 is geworden) kunnen we weer even ademhalen en kan ze eindelijk laten zien wat ze kan met meer zelfvertrouwen.

Bij beide kinderen sta ik nog steeds achter de keuze dat ze getest zijn, het geeft duidelijkheid en bevestiging naar alle partijen toe, zowel voor de ouders, het kind zelf en last but not least voor school.

Een onderzoek naar beelddenken

Carin Peskens

Zo midden op mijn werkdag wordt mij een verzoek gedaan; wil jij geen verslag schrijven over het beelddenkonderzoek voor de CopyRight?? Snel flitsen alle dorpen die ik ooit heb laten bouwen over mijn netvlies; ik zie de kinderen aan het werk en al hun verhalen komen boven water. De reacties van herkenning van volwassenen, het geeft me een warm gevoel. Verder voeg ik een stuk theoretische achtergrond toe en ziedaar..... de CopyRight waarin mijn stuk staat!!! Ik kan het exemplaar bijna in mijn handen pakken en voel de trots die dit bij me oproept. Dan sta ik opeens weer in mijn kantoor en ik geloof dat ik een stuk van de uitleg gemist heb. Toch nog maar even enkele details navragen. Nog vol van het trotse gevoel en vol goede moed, zeg ik toe.

En daar zit ik nu achter mijn laptop, mijn hoofd vol dorpen en mensen en nu wil er maar geen verhaal komen. Op tafel ligt een briefje, hoe herken je een beelddenker staat erboven. Een van de kenmerken die er aangegeven worden is moeite hebben met het onder woorden brengen van gedachten en emoties. Beelddenkers denken hoofdzakelijk in beelden, de taal dient hier als ondersteuning. Dit proces gaat vele malen sneller dan woorddenken en alle informatie wordt tegelijkertijd aangeboden. Een beelddenker bevindt zich in zijn bedachte beeld en kan er alleen maar over vertellen als hij zichzelf buiten zijn verhaal plaats en het gaat beschrijven.

Vanochtend zat er een knulletje van 7 jaar een dorp voor me te bouwen. Iedere keer als hij uitleg gaf, moest hij zelfs lijfelij van de situatie afstand nemen door iets achterover te gaan leunen. De prachtigste verhalen kwamen er: "Op dinsdag was er een dierenoptocht in het dorp", vertelde hij. Hierbij wees hij naar een lange rij dieren die meestal niet zo vredelievend in combinatie worden gezien, de beer liep duidelijk uit de rij want die had meer trek in een blaadje van de bomen. De hond helemaal achter in de rij was een zwerfhond en het meisje in het midden van het dorp was hem aan het zoeken. De vrachtauto's vervoerden de daken voor de huizen verderop en... en... en...

De beelddenker heeft een hoog associatief vermogen, hij rolt zo van het ene verhaal in het andere. Dit verklaart bij deze knul wat hij doet als hij het op school saai vindt, hij is niemand tot last maar moeilijk te bereiken. Met de prachtigste beelden in je hoofd, krijg je de dag op school wel om, ook als de leerstof niet meer zo boeiend is. Een instructie over het optellen van taartjes brengt je naar het verjaardagsfeestje en voor je het weet zit je achter het computerspel dat je van een van je vriendjes had gekregen maar daar heb je nu ruzie mee want..... Zo loop je het risico dat je belangrijke zaken in de instructie mist. Deze wordt overigens vaak verbaal aangeboden met weinig of geen visuele ondersteuning. Voor een beelddenker niet zo handig, hij krijgt de informatie als taal binnen, maakt daar beelden van en het antwoord moet weer omgezet worden in taal. Dit verklaart dat beelddenkers soms traag zijn met het beantwoorden van vragen. Vaak gebruiken zij woorden als dingetjes of een omschrijving van een begrip omdat zij niet meteen op het juiste woord kunnen komen.

Eenmaal aan het werk kan een beelddenker problemen ervaren zowel bij rekenen als bij spelling, lezen en taal. Dit uit zich in automatiseringsproblemen, structuurproblemen, toepassen van de juiste strategieën. Ook in het

voortgezet onderwijs kan het kind moeite hebben met de talen, wiskunde en het opnemen van de leerstof. Hierdoor ervaart de beelddenker vaak een onvermogen om zijn taken met een goed resultaat uit te voeren en kan een negatief zelfbeeld ontwikkelen.

Beelddenken is een mooie creatieve manier van denken en hoeft geen problemen op te leveren als men makkelijk kan schakelen tussen beelddenken en woorddenken. Verloopt dit proces niet zo goed dan kan dit moeilijkheden veroorzaken. Om het kind te testen op beelddenken wordt er een didactisch onderzoek gedaan op de vakgebieden lezen, spelling, begrijpend lezen en rekenen. Dit onderzoek is ontwikkeld door Nel Ojemann, pedagoge en docent aan de universiteit van Groningen. De materialen die hiervoor gebruikt worden zijn de "Een minuut test" van Brus, "de Klepel", een dictee en een begrijpend lezen test en een rekentest ontwikkeld door Nel Ojemann, waar gekeken wordt naar verwerking van de informatie op verschillende gebieden. Hierbij worden de problemen die een kind ervaart in kaart gebracht. Verder wordt ook de RAVEN, een non verbale intelligentietest, afgenomen. De leerstijlen worden in kaart gebracht zodat hier rekening mee gehouden kan worden bij het aanbod van de leerstof. Duidelijk mag zijn dat er veel behoefte is aan visuele en concrete ondersteuning, iets wat in de onderbouw van de basisschool de normaalste zaak van de wereld is maar wat langzaam verdwijnt als het kind zijn schoolcarrière voortzet.

Een bijzonder onderdeel in het onderzoek is het bouwen van een dorp met het wereldspel.

Het is mooi om te zien dat kinderen met dit materiaal, dat toch wel beperkingen oproept, geduldig en vol overgave hun eigen dorp creëren. Aan de bouwstijl in combinatie met het didactisch onderzoek kan men afleiden of het kind een beelddenker is.

De observatie tijdens het bouwen geeft informatie over kindkenmerken. De perfectionist struikelt over de verhoudingen die niet kloppen, chaotische kinderen bouwen zonder structuur, kinderen die weinig interne sturing hebben laten zich sterk leiden door het materiaal waardoor zij steeds op andere ideeën komen maar afdwalen van het doel, de een sorteert de 160 blokken allemaal, de ander begint het liefst zonder naar de opdracht te luisteren. Ook het motorisch aspect komt naar voren, het bouwen met kleine houten blokjes levert nogal eens problemen op. Regelmatig valt een mooi gebouwde constructie weer om. Sommige bouwmeesters hebben zoveel bedrijfspech

dat ik met ingehouden adem en gekrulde tenen in mijn schoenen de volgende instorting zie aankomen. De bouwmeesters zelf laten zich echter niet van de wijs brengen en zoeken naar creatieve oplossingen. Nog nooit heeft een van de kinderen zich laten ontmoedigen. Zo wordt ieder bouwwerk uniek, een afspiegeling van hoe het kind de wereld op dat moment ervaart. Er zijn gezellige dorpen met veel dieren en natuur waar je de hele dag lekker doorheen kunt wandelen. Er zijn zeer gestructureerde dorpen die heel voorspelbaar zijn en waar geen onverwachte dingen gebeuren. Er zijn dorpen waar veel gebeurt maar waar de ordening ontbreekt. Toch blijft ieder dorp een momentopname want de dag van morgen kan er weer veel zonniger uitzien of wordt juist bepaald door de donkere wolk van een wiskundeproefwerk waardoor de zon even ontbreekt.

Na het onderzoek volgt een advies voor de begeleiding van het kind. Deze begeleiding richt zich op het opheffen van de hiaten maar vooral ook op een andere aanpak waar er meer aandacht besteed wordt aan concrete ondersteuning en het kind de kans krijgt om leerstof op te nemen op een veelzijdige manier waardoor deze beter beklift. Verder krijgt het kind handreikingen om te ontdekken welke leerstijl bij hem past; het maken van een mindmap brengt ordening in het geheel en kan voor een beelddenken veel effectiever zijn dan een samenvatting. Door gebruik te maken van verschillende leerstijlen krijgt het kind een breed beeld van begrippen, strategieën waardoor het automatiseren beter tot stand komt. Daarnaast is het belangrijk dat er aandacht geschonken wordt in het aanbrengen van structuur in de ruimste zin van het woord, van het dagelijks leven structureren door een planning te maken tot het structureren van opdrachten.

Door aan te sluiten bij de problemen die het kind ervaart en oplossingen aan te bieden kan er weer een stukje van de puzzel op zijn plek vallen. Ook voor de ouders is het vaak een herkenning. Bij mijn verklaring van de begrippen beelddenken en woorddenken reageerde een ouder zeer verbaast: "Oh ik dacht dat iedereen zo denkt. Maar sommige denken dan in woorden? Wat saai!!"

Carin Peskens
www.vacare.nl

Talent

hét tijdschrift over (hoog)begaafdheid

Voor wie is Talent bedoeld

Het tijdschrift *Talent* richt zich op ouders en begeleiders (leerkrachten en leerlingbegeleiders) van (hoog)begaafde kinderen. Om ze te helpen bij de uitdaging hun kind(eren) door school heen te loodsen én de kinderen de uitdaging te bieden die recht doet aan hun capaciteiten. *Talent* verschijnt iedere twee maanden en is het enige onafhankelijke tijdschrift voor deze doelgroep.

Welkomsgeschenk & GRATIS proefnummer

Voor leden van de ouderverenigingen Choochem, HINT, Mensa Nederland en Pharos is een ledenprijs met 15% korting van toepassing. Bovendien ontvangt u het boek *Zicht op hoogbegaafdheid*, wat ouders het onderwijs aan hun (hoog)begaafde kind laat bekijken door de ogen van de leerkracht, als welkomsgeschenk. Mocht u het tijdschrift niet kennen dan bieden wij u de mogelijkheid een GRATIS proefnummer aan te vragen.

Wat biedt Talent

Ieder nummer is opgebouwd uit drie pijlers: allereerst het segment *Thuis*, met artikelen waarin ouders van hoogbegaafde kinderen zich kunnen herkennen. Het tweede segment, *School*, richt zich op professionele begeleiders. Daarin leest u onder meer wat op andere lagere en middelbare scholen wordt gedaan voor hoogbegaafde leerlingen. In het derde segment, *Achtergrond*, leest u achtergrond- en verdiepende artikelen, met onder meer de laatste wetenschappelijke inzichten. *Talent* wordt gemaakt door een onafhankelijke redactie; een team bestaande uit inhoudelijk deskundigen en gerenommeerde journalisten. Dat levert een blad op dat is gestoeld op inhoudelijke kennis in een aantrekkelijke, journalistieke verpakking.

Stuur de bon naar: Koninklijke Van Gorcum, Antiloopdrummeer 5, 9400 VB Assen
E-mail: talent@vangorcum.nl

Bestelbon

Naam	<input type="text"/>
Adres	<input type="text"/>
Postcode	<input type="text"/>
Plaats	<input type="text"/>
Lid Choochem/HINT/Mensa/Pharos (graag aangeven welke vereniging)	<input type="text"/>
Lidmaatschapsnummer	<input type="text"/>
Datum	<input type="text"/>
Handtekening	<input type="text"/>

■ Ja, ik neem tot wederopzegging een abonnement op *Talent* en ontvang het boek *Zicht op hoogbegaafdheid* GRATIS en betaal als lid van Choochem, HINT, Mensa Nederland, Pharos € 41,15 (15% korting op abonnementsprijs)

■ Graag ontvang ik een GRATIS proefnummer van *Talent*.

*Aanmelding van een abonnement of aanvragen voor een gratis proefnummer worden alleen gehonoreerd als er een lidmaatschapsnummer is aangegeven

Uitsluitend voor leden van de ouder- en belangenverenigingen heeft uitgeverij Van Gorcum een speciale aanbieding.

Via de link:

www.vangorcum.nl/talent/aanbieding.pdf

kunt u de hiernaast afgebeelde flyer downloaden. Met dit formulier kunt u een gratis proefnummer aanvragen om vrijblijvend kennis te maken met het tijdschrift. Uiteraard kunt u ook direct een abonnement nemen.

Nieuwe abonnees ontvangen als welkomsgeschenk het boek 'Zicht op hoogbegaafdheid'.

Uw lidnummer kunt u vinden op de adressticker.

Het wordt tijd eens verder te kijken

Nynke de Jong

"Kinderen met een IQ van boven de 130 hun talenten ongehinderd tot bloei laten komen."

Slechts een regel uit een artikel over hoogbegaafdheid (Trouw 22-2 2007). In dit artikel, zoals gewoonlijk, wordt hoogbegaafdheid direct in relatie gebracht met een hoog IQ.

Het is jammer dat dit zo is ingesleten. Wat zegt dat, een hoog IQ?

Testen zijn helemaal toegespitst om het IQ vast te kunnen stellen. Maar wat zegt het van de mogelijkheden, die dit kind geboden krijgt. Of beter gezegd: wat kan bereikbaar zijn voor een kind met een hoog IQ?

Er is een hele lijst van mogelijkheden die niet getest worden. Een lijst van capaciteiten die je kunt plaatsen bij enkele kinderen. Vaak zijn het kenmerken die ouders bekend voorkomen. Deze andere capaciteiten worden niet meegenomen in een IQ test en worden mede daarom niet meegewogen. Zeker niet als vaardigheid of potentie.

De problematiek rond deze kinderen, hun gedrag of juist hun vlucht, is niet verbonden aan hun hoge IQ. Dat hebben ze wel, het is slechts een onderdeelje van hun mogelijkheden en alleen dit onderdeel wordt volop belicht. Alleen dit deel wordt breeduit gemeten, besproken en toegelicht. Maar er zijn ook andere indicatoren voor de ontwikkeling van aanwezig talent. Kijk maar eens naar de vijf gebieden die hieronder beschreven worden.

Psychomotorische capaciteit

Verwijst naar het fysieke energieniveau. Indien sterk aanwezig: een verhoogde prikkelbaarheid van het neuromusculaire systeem wat zich kan uiten in een grote beweeglijkheid, opgewondenheid, snel praten, impulsiviteit, lichamelijke onrust, willen bezig zijn, gedrevenheid, competitiviteit. Dus het gaat om een capaciteit om actief en energiek te zijn.

Zintuiglijke capaciteit

Verwijst naar de zintuiglijke waarneming en beleving. Indien sterk aanwezig: een verfijnde en verhoogde zintuiglijke gevoeligheid die zich kan uiten in het sterk genieten van zintuiglijke waarnemingen, van schoonheid, beeldende kunst, literatuur, muziek, geluiden, kleur, vormen, verhoudingen, de natuur..., maar ook in de drang naar comfort en luxe, de behoefte om bewonderd te worden en in de schijnwerpers te staan. Dus het gaat om de capaciteit tot zintuiglijk genieten.

Verstandelijke capaciteit

Verwijst naar de activiteit van de geest. Is niet hetzelfde als intelligentie! Refereert dus niet naar academische successen!

Indien sterk aanwezig: een constante drang naar het vergaren van kennis en het op zoek zijn naar de waarheid wat zich kan uiten in het onophoudelijk vragen stellen, alles analyseren en tegelijk streven naar synthese, gepreoccupeerd zijn door logica en theoretische problemen, een scherp observatievermogen, onafhankelijk denken, kritisch zijn, symbolisch denken, ontwikkelen van nieuwe ideeën en concepten, denken over het eigen denken. Dus het gaat om een intellectuele honger.

Verbeeldingscapaciteit

Verwijst naar de verbeeldingskracht. Indien sterk aanwezig: frequent gebruik van beelden en metaforen in de taal, poëtisch taalgebruik, sterk vermogen tot gedetailleerde en levendige visualisaties, inventief en fantasievol, snel

Vijf gebieden

Je kunt ze bekijken als vijf verschillende belevingskanalen, die onafhankelijk van elkaar, van zeer duidelijk over zwak tot nauwelijks aanwezig zijn. Als zo'n kanaal duidelijk aanwezig is en dus wijd open staat dan vertoont het betrokken individu voor die belevingsdimensie, een meer dan gemiddelde responsiviteit op stimuli. Hij is dus sneller geprikkeld dan het gemiddelde individu én zijn beleving verschilt ook in kwaliteit. De verschillende dimensies zijn: psychomotorisch, zintuiglijk, intellectueel, verbeelding en emotioneel.

wegdromen bij verveling..., maar ook vluchten in een fantasie- en droomwereld, imaginaire vriendjes, dramatiseren, magisch en animistisch denken. Dus het betreft de verbeelding, figuurlijk én letterlijk.

Emotionele capaciteit

Verwijst naar de intensiteit van de emoties en naar sensitiviteit. Indien sterk aanwezig: complexe gevoelens en emoties, intense gevoelens, sterk en verfijnd gevoelsbewustzijn, sterk vermogen tot empathie, sterke gehechtheid aan personen, dieren of plaatsen..., maar ook verlegenheid, opwinding, psychosomatische klachten, sterke gevoelsherinneringen van ervaringen in het verleden, bezig zijn met de dood, angsten, depressie, intens gevoel van eenzaamheid, sterk verantwoordelijkheidsgevoel, schuldgevoelens, zelfmoordgedachten. Emotionele overexcitability vormt, via zelfreflectie en zelfbeschouwing, de basis van de relatie tot zichzelf en vormt, via medeleven en responsiviteit, de basis van de relatie tot de anderen. Dus het gaat niet om emotionaliteit maar om emotionele intensiteit en sensitiviteit.

Voor meer informatie: www.hoogbegaafdvlaanderen.be

Zorgmail: uit het archief

Arie van Kessel

Dag Christien,

Ik ben Arie van Kessel en lid van het zorgteam van HINT Limburg. Jouw vraag werd naar mij doorgestuurd. Ik zal proberen je wat te informeren. Dat zal anders zijn dan je in eerste instantie verwacht.

Je vermoeden van hoogbegaafdheid bij je zoon is genoeg. Je hebt al verschillende dingen gezien. Dingen waarvan je eerst dacht dat het zo hoorde, maar langzamerhand merkte je dat dat bij andere kinderen nog niet zo was. Soms zag je iets anders, maar haast nooit dacht je aan een voorsprong. Heb je dat allemaal nog niet meegemaakt? Ga dat dan bij hem zoeken. Kijk en vergelijk.

Je hebt ontdekt dat je zoon een voorsprong heeft, een ontwikkelingsvoorsprong. Die kun je niet meten, wel waarnemen. Een ontwikkelingsvoorsprong houdt meestal ook een voorsprong met denken in. Een intelligentietest kan alleen dat stukje in beeld brengen. Stel dat zo'n beperkte test, die IQ-test, vertelt dat jouw zoon hoogbegaafd is. Dan heeft je zoon een score van 130 punten of meer. Dan weet je nog niets nieuws. Want deze score is een percentage. Dat wil zeggen $100 = \text{gewoon}$ en 130 is 30% meer.

Dan weet je dat je zesjarige zoon de geestelijke rijpheid heeft van $6 + 30\% =$ bijna 8 jaar. Heeft jouw zoon een score van 150 dan heeft hij de 'geestelijke leeftijd' van negen jaar, ondanks zijn kinderlijk 6-jarig lijf en zijn korte 6-jarige ervaringen.

Bijna geen enkele school kan daar iets mee. Jij als ouder wel. Accepteer wat je ziet, maak je kind er gedeeltelijk bewust van en behandel hem (voorzichtig) thuis als een 9-jarige. Leer hem op school gewoon 6 jaar te zijn. Zorg thuis voor vriendjes met dezelfde leeftijdsontwikkeling. Dat zijn gelijksoortige kinderen, je zult ze herkennen, of anders gewoon kinderen van 9.

Verwonder je niet over de "vreemde" gedragsverschillen. Voor jou betekent het dat je kind met een lichamelijke leeftijd van 6 jaar, een emotionele, verstandelijke

Van: Christien Vragers
Aan: secretariaat HINT
Onderwerp: testen?

Ik heb een vermoeden dat mijn zoontje van 6 jaar hoogbegaafd is, maar hoe kom ik erachter of het werkelijk zo is? Moet ik ergens een test doen? Kan ik me ergens aanmelden hiervoor? Ik heb wat informatie gezocht naar aanleiding van wat problemen met mijn zoon en daardoor kwam ik op de IQ-site. Zo kwam ik ook bij jullie. Ik wacht het antwoord af.

mvg. Christien Vragers

en sociale leeftijd heeft van $6 \text{ jaar} \times 1,50 = 9 \text{ jaar}$. Voor de school is het een kind met een lichaam van 6 jaar (DUS groep 2). Al die andere lichaampjes uit groep 2 spelen aan de rand van de zandbak met zand, de wind, een kar en vallende bladeren.

Ze worden soms gedwongen naar de wereld van de grote mensen te kijken. Denk daarbij aan: kringgesprek, om de beurt de driewielers, lezen

(plaatjes kijken), rekenen (meer, minder, voor, achter), denken (volgorde in tijd: eerst wakker worden, dan...) en sociale verhoudingen (niet terug slaan, maar naar de juf gaan).

Welke juf durft in dat lichaampje van 6 jaar een gezond kind te zien van 9 jaar?

"Dat is groep 5! DaT iS 3 jaar OOOverslaan! GeZOnd?"
Hoor je de verontwaardigde onmogelijkheid?

Een gewoon kind in groep 5 kan al lezen (AVI 5, met moeite), kan al rekenen (tot 100), kent bijna al de tafeltjes, ze maken onderlinge afspraken en houden zich daar meestal aan. Ruzie is voor hen geen emotionele oneerlijkheid, maar een relationele ervaring. Niet "Hij gooit met zand, dat mag niet." maar "Hij gooit met zand, hij mag me niet."

Sociaal en emotioneel lijkt je kind achter te lopen. Waarom? Omdat de school alleen maar constateert dat je kind niet spoort in het spoor van al die andere kinderen. Ze hebben dan niet door dat je kind al veel verder is dan die andere kinderen en zich daar HEEL SOCIAAL bij aanpast, met als gevolg soms zeer emotionele uitpattingen, (of misschien net andersom).

Ga je kind niet wijzen op zijn anders zijn, maar wijs je kind op het anders zijn van al die anderen. Jouw kind is net als jezelf, laat hem dat merken en spreek samen af hoe je dat kunt –bespelen–.

Wil je testen? Dat kost je veel geld en levert je alleen een getal op. Met dat getal wordt je twijfel vernietigd, maar je vooroordelen worden niet weggenomen. Ook niet bij andere mensen. Integendeel.

Dit was niet precies wat je vroeg. Dat doe ik uit de overtuiging dat een test de niet benoemde problemen van je zoon niet zal oplossen. Anders naar je zoon kijken doet dat wel.

Ik hoop je zo toch geholpen te hebben. In de bijgevoegde (standaard) tekst vindt je testadressen. Een nieuwe vraag zullen we altijd weer opnieuw proberen te beantwoorden.

Mijn persoonlijke reacties zijn:

Ik beveel u het volgende boek aan te lezen (de beleefdheidsvorm dwingt me het woordje aan te gebruiken!): Hoogbegaafdheid, nou èn? van Wendy Lammers van Toorenborg. ISBN 90.77228-31-4 € 25,-

Lees het zelf, lees het samen, geef het aan uw kind te lezen en... accepteer wat u daar ontdekt.

Mijn persoonlijke visie is:

Als uw kind uit school komt, vraag dan niet hoe het op school was, want dat hoort u te weten: balen van verveling, ruzie en onbegrip, onbegrip bij kinderen en bij volwassenen. Vraag aan je kind: wat heb je vandaag NIET op school geleerd en zou je toch willen weten? En ga er dan een half uurtje voor zitten. Ga geen les geven, daar baalt hij van. Vertel gewoon ALLES wat je weet en stop als hij vanzelf afhaakt. Niet overhoren, niet herhalen, gewoon top-down een heleboel kennis droppen. De rest doet hij vanzelf. En: wees in alles consequent. Bevestig vooral zijn competentie (de buitenwereld bevestigt die nergens). Bevestig zijn autonomie (de buitenwereld geeft hem de verkeerde grenzen). Bouw een veilige relatie met hem op (de buitenwereld is voor hem nog steeds vijandig).

Groeten, Arie van Kessel

Dag van de Hoogbegaafdheid

Op 9 juni wordt alweer de vijfde Dag van de Hoogbegaafdheid georganiseerd.

Ook dit jaar zijn er informatiestands en zullen diverse interessante workshops georganiseerd worden. Zo is deze bijzondere dag over hoogbegaafdheid ook een dag om meer kennis over dit onderwerp te vergaren. Deze dag is een unieke plek waar iedereen, die met hoogbegaafdheid te maken heeft, samenkomt.

Voor meer informatie:

<http://www.hoogbegaafdheid.nl/dag2007/dag2007.html>.

Voor vragen of opmerkingen mailen naar:

dag2007@hoogbegaafdheid.nl.

Waar:

Zaal Verploegen in Wijchen

Woziksestraat 100

tel. 024-6413000

Weekendkampen

georganiseerd door HINT Noord- & Zuid-Holland

De meisjes- en jongenskampen worden georganiseerd in Zandvoort.

Tijd: van zaterdagmiddag 17.00 uur tot zondag 17.00 uur.

De puberkampen (meisjes én jongens) worden gehouden in IJmuiden van zaterdagavond 19.00 uur tot zondag 17.00 uur.

De data kunt u vinden in de activiteitenkalender op www.hintnoordzuidholland.nl

Informatie en aanmelden bij Mia Pietersen, tel. 0299-640315 (na 20.00 uur), of m.pietersen@hccnet.nl
Kosten € 20. Aanmelding sluit een week voor de aanvang van het kamp!

HINT Noordoost organiseert ook weekendkampen.

HINTS CopyRight

is een uitgave van

en verschijnt 4 keer per jaar.

HINT Nederland is een federatie van verenigingen en een stichting voor belangenbehartiging van hoogbegaafden in onderwijs en ontwikkeling.

voor uitgebreide informatie:

HINT Nederland

Postbus 3074

5203 DB 's-Hertogenbosch

www.hintnederland.nl

HINT Noord-Brabant

Postbus 3064

5203 DB 's-Hertogenbosch

www.hint-noord-brabant.nl

HINT Noord- & Zuid-Holland

Postbus 32015

2303 DA Leiden

www.hintnoordzuidholland.nl

HINT Limburg

Havenstraat 16

6051 CR Maasbracht

www.hintlimburg.nl

HINT Noordoost

Sperwer 57

7731 KC Ommen

www.hint-noordoost.nl

redactieadres: redactie@hintnederland.nl

U kunt op elk moment van het jaar lid worden (€ 30 per jaar). Beëindiging van het lidmaatschap gaat in aan het eind van het kalenderjaar als uw mededeling voor eind november bekend is bij de ledenadministratie.

Activiteitenkalender

Wanneer?

Wat?

Waar?

HINT Noord- & Zuid-Holland

meer informatie op www.hintnoordzuidholland.nl

zaterdag 2 juni	kinderclub Schoorl	De Oorsprong, Schoorl
weekend 9 en 10 juni	meisjesweekend	Stella Maris, Zandvoort
zondag 10 juni	kinderclub Voorschoten	Het Pluspunt, Voorschoten
zaterdag 16 juni	kinderclub Schoorl	De Oorsprong, Schoorl
zondag 17 juni	kinderclub BijdeHINT	Parkwijk, Almere
maandag 25 juni	Algemene Ledenvergadering	Voorburg
weekend 15 en 16 september	jongensweekend	Stella Maris, Zandvoort
zondag 16 september	kinderclub BijdeHINT	Parkwijk, Almere
zondag 23 september	HINT-feest	Stella Maris, Zandvoort
weekend 6 en 7 oktober	meisjesweekend	Stella Maris, Zandvoort
weekend 10 - 11 november	jongensweekend	Stella Maris, Zandvoort

Routebeschrijving naar het HINT-feest (kijk snel op pagina 20)

Scoutinggebouw Stella Maris – St. Willibrordus
Heimansstraat 27 Zandvoort – 2041 BN - tel. 023-5730468

Openbaar vervoer: bus 81 vanaf station Haarlem of Zandvoort of per trein naar station Zandvoort en daarna ongeveer 15 minuten lopen. Als u opgehaald wilt worden, maak vooraf een afspraak en bel 06-44122064 als u op het station bent.

Auto uit richting Bloemendaal: Strandboulevard volgen tot de rotonde. Hier links (Burg. Van Alphenstraat). Doorrijden tot de weg een scherpe bocht naar links maakt (Van Lennepweg). Weg volgen. Bij de rotonde linksaf (Linnaeusstraat). Daarna bij de tweede weg linksaf (net voor de weg een bocht naar rechts maakt) en meteen daarna de eerste weg naar rechts.

Auto uit richting Zandvoort: Zandvoortse laan (N201) volgen tot eerste kruising in Zandvoort. Hier rechtsaf (Kostverlorenstraat). Bij de derde weg naar rechts (Sophiaweg). Deze weg gaat over in de Van Lennepweg. Weg volgen tot de rotonde bij het BP benzinstation. Hier rechts (Linnaeusstraat). Bij de tweede weg linksaf (net voor de weg een bocht naar rechts maakt) en meteen daarna naar rechts.

Op de volgende pagina's vindt u alle stukken voor de

Algemene Ledenvergadering van HINT Noord- & Zuid-Holland
die gehouden wordt op maandag 25 juni 2007

Dalton Voorburg
Loolaan 125
2271 TM Voorburg